

СТУДЕНТСЬКІ ДОСЛІДЖЕННЯ

<https://doi.org/10.26565/2524-2547-2023-66-09>
УДК 65.012.8:368.03

Ольга Олегівна Бороніна

студентка

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна,

майдан Свободи, 4, Харків, 61022, Україна

olyaboronina23@gmail.com

<https://orcid.org/0009-0004-5436-099X>

ФІНАНСОВА НАДІЙНІСТЬ СТРАХОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ЧИННИКИ ЇЇ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

У статті проаналізовано оцінку фінансової надійності страхової організації. Окреслено «вузькі місця» розвитку фінансового сектора України в цілому та страхового ринку зокрема. Описано, що фінансова надійність страхової організації є комплексним показником і є залежним від низки факторів. Проаналізовано систематизацію факторів фінансової надійності на основі можливості управління та в залежності від впливу. Вивчено підходи до оцінки фінансової надійності страхової організації, які застосовують як поодинокі показники, так і системи показників, встановлено їх плюси та мінуси. Описано, що пріоритетом використання інтегральних показників є простота застосування та здатність врахування різних факторів.

Ключові слова: фінансова надійність, страхова організація, показники оцінки фінансової надійності страхової організації, платоспроможність, страховик.

JEL Classification: G22; G24; G32; C10.

Як цитувати: Бороніна, О. О. (2023). Фінансова надійність страхової організації та чинники її забезпечення. *Соціальна економіка*, 66, 99-108. doi: <https://doi.org/10.26565/2524-2547-2023-66-09>

In cites: Boronina, O. (2023). Financial stability of the insurance company and key conditions for its providing. *Social Economics*, 66, 99-108. doi: <https://doi.org/10.26565/2524-2547-2023-66-09> (In Ukrainian)

Вступ. Визначним складником інтеграції страхового ринку України у світову страхову економіку є розвиток страхової системи України та страхових компаній, які є фундаментальними частинами страхової системи. Ключовою відмінністю страховика від індустріальних і комерційних підприємств є те, що страховик бере кошти від страхувальника не обмінюючи на матеріальні блага чи послуги, а в обмін на послугу, яка здатна надати страховий захист у вигляді майбутніх страхових виплат лише тим, хто пережив збитки і потребує фінансової допомоги. В умовах сучасних ринкових відносин підвищуються вимоги до фінансової надійності страхових компаній. Відповідно дана «авансова оплата» вимагає певних гарантій щодо спроможності страхової компанії нести відповідальність свої обов'язків перед страховиками. Тому важливим моментом є саме надійність страхової компанії, яка полягає в її фінансовому оцінюванні.

Предметом досліджень є вивчення підхо-

дів та чинників фінансової надійності страхової організації.

Об'єктом дослідження є фінансова надійність страхової організації.

Метою написання статті є подальший розвиток теоретичних положень та систематизація методичних і практичних рекомендацій щодо оцінки фінансової надійності страховиків.

Відповідно до мети встановлено такі завдання:

1. Проаналізувати оцінку фінансової надійності.
2. Вивчити систематизацію факторів показників фінансової надійності.
3. Вивчити підходи до оцінки фінансової надійності страхової організації.
4. Визначити пріоритети та недоліки показників оцінки фінансової надійності страхової організації.

Огляд літератури. Значний внесок у розробку теоретико-методологічних засад оцінки фінансової надійності страхових орга-

нізацій зробили В. М. Олійник (2016), О. О. Сосновська (2017), С. С. Кучерівська (Кучерівська, 2010) та інші вітчизняні вчені. Серед закордонних фахівців, котрі провадять дослідження цього напрямку, можна виокремити представників міжнародних рейтингових агентств Standard & Poor's, A.M. Best, Fitch, Moody's Inv та інших.

На думку багатьох дослідників фундаментальними даними існування і функціонування страхової компанії, а також спроможності страхової компанії реалізовувати власні фінансові зобов'язання є рівень фінансової стійкості. Адже низький рівень фінансової стійкості будь-якого суб'єкта господарювання, в тому числі і страхових організацій, стає чинником його платоспроможності, зниження якої може призвести до банкрутства. Забезпечення фінансової життєздатності страхової компанії починається з її ретельної та надійної оцінки. Слід зазначити, що в більшості робіт для оцінки фінансової надійності страховика використовуються одиничні або відносні показники. Але найбільш доцільним є використання комплексних показників і методів математичного моделювання. На сьогодні у вітчизняній науці та практиці відсутній єдиний підхід до системи показників фінансової надійності страхових компаній.

О. О. Сосновська (Сосновська, 2017) користується умовними показниками фінансового стану страхової організації задля числової оцінки фінансової надійності та платоспроможності.

І. О. Ковтун (Ковтун, 2014) радить методу для оцінки фінансової надійності страхової компанії, яка радить дефініцію узагальнюючого показника – коефіцієнта фінансової надійності страхової компанії.

Н. О. Кобилиця (Кобилиця, 2009), впровадив методологію оцінки фінансової надійності, яку ґрунтується на розподілі капіталу страховика та бере до уваги чотири показники фінансової надійності. Значення цих коефіцієнтів чітко проявляються в динаміці, що дає інформацію про коригування операційної діяльності страховика.

Методологія дослідження. Під час обчислення застосуємо методу з праці О. В. Міненкової (Міненкова, 2017)¹.

Основні результати. Теперішні угоди ринкового господарювання суттєво підвищують вимоги до фінансової стійкості страхової компанії. Тому в пріоритеті є всебічне дослідження та діагностика її фінансово-економічного стану і фінансової стійкості.

Поняття «фінансова стійкість» бере своє коріння з англійської мови («financial stabi-

lity») і перекладається як фінансова стабільність або фінансова стійкість. Визначення фінансової стійкості страховика не має конкретного нормативного визначення, однак побутує чимало тлумачень даного поняття.

Ми схилиємось до того, що найбільш всебічним і вдалим формулюванням цієї категорії надає Н. В. Ткаченко (Ткаченко, 2009). Згідно визначення науковиці фінансова стійкість страхової компанії – це певний стан організації її грошових потоків, під час якого страхова компанія спроможна завчасно та в тотальному розмірі виконувати свої зобов'язання щодо всіх суб'єктів ринку впродовж конкретного відповідно до залучених та особистих ресурсів, покривати регенерацію власних фінансових ознак за будь-якого невідомого впливу бажаного і/або найліпшого рівня, прилаштовуватися до нестабільного економічного середовища, використовувати нові обставини, особливості та зв'язки для планомірного й динамічного розвитку страховика на основі збільшення прибутку й капіталу нині та в прогнозованій перспективі.

А. О. Бойко (Бойко, 2011) показує фінансову стійкість як комплекс дій різного характеру, який заснований на сталій підтримці балансу між витратами та зобов'язаннями страховика та фінансовими ресурсами, які потрібні для їх покриття або реалізації. Результатом дослідника є досягнення ефективного розвитку страхової компанії, попри зміну зовнішніх та внутрішніх факторів функціонування економіки.

О. Д. Вовчак (Вовчак, 2011) виражає фінансову стабільність як здатність страховика реалізовувати прийняті страхові зобов'язання за договорами страхування та перестраховування.

Важливе роль фінансової стійкості страхових компаній для економіки в загальному контексті викликано безліччю причин, як наприклад:

- 1) розвиток страхового сектору в системі фінансових відносин на макрорівні сприяє стабілізації економічних відносин і забезпеченню соціальної стійкості суспільства;
- 2) міцний фундамент фінансової стійкості страхових компаній позитивно позначається на ринкові відносини на макроекономічному рівні в цілому;
- 3) страхові компанії немало позначаються на ринку інвестицій, адже є ринок інвестицій є безпечною основою формування фінансового капіталу.

Ситуація на страховому ринку потребує постійного аналізу та нагляду, оскільки в Україні страхові послуги мають менший попит,

¹ Метод полягає в оцінці діяльності страхової організації на основі системи збалансованих показників, для побудови показника методом Харінгтона. Основна ідея методу Харінгтона для побудови інтегрального показника міститься в розробці узагальнюючої функції та часткових функцій.

особливо в галузі страхування відповідальності та окремих видів особистого страхування, через складну економічну ситуацію держави. Саме тому ми провели аналіз динаміки страхового ринку за 2020–2022 роки.

Протягом останніх років спостерігається зменшення кількості страхових компаній на страховому ринку України (рис. 1), що пояс-

нюється досить важкими проблемами в економіці країни в цілому, а відповідно і на страховому ринку. Така тенденція змушує менеджмент страхових компаній приділяти особливу увагу забезпеченню високого рівня фінансової стійкості підприємства для продовження його діяльності та розвитку компанії в майбутньому.

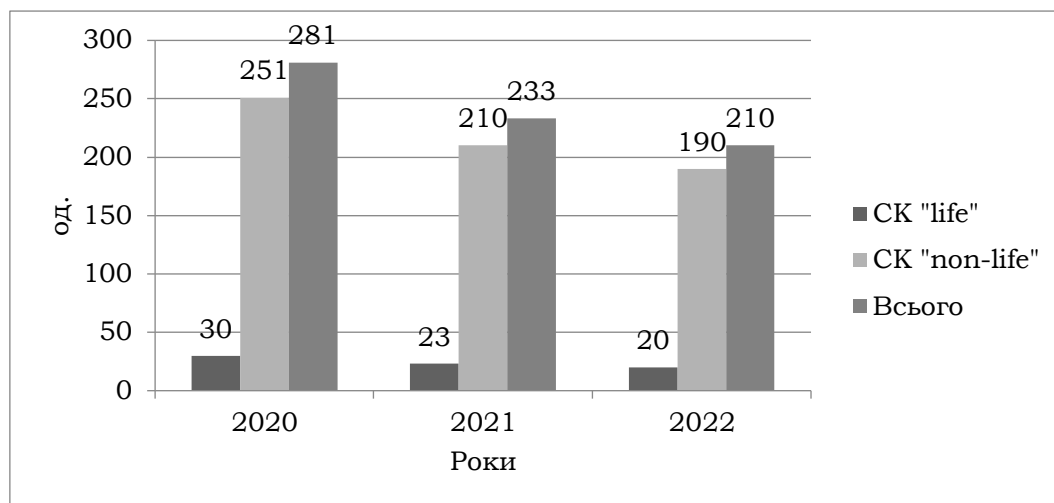

Рис. 1. Динаміка кількості страхових компаній в Україні за 2020–2022 роки
Fig. 1. Dynamics of the number of insurance companies in Ukraine for 2020–2022
Джерело: розроблено автором на основі звітів НБУ¹

Найважливішими фінансовими важелями у діяльності страхових організацій є страхові премії та страхові виплати (рис. 2).

Діяльність страхової компанії під час свого функціонування має здатність до проявів різного роду ризиків, які дозволено інте-

грувати у такі групи, як страхові, інвестиційні, фінансові, стратегічні, операційні, та ризики форс-мажорних обставин. Розберемо коротко про кожен вид ризику і охарактеризуємо його.

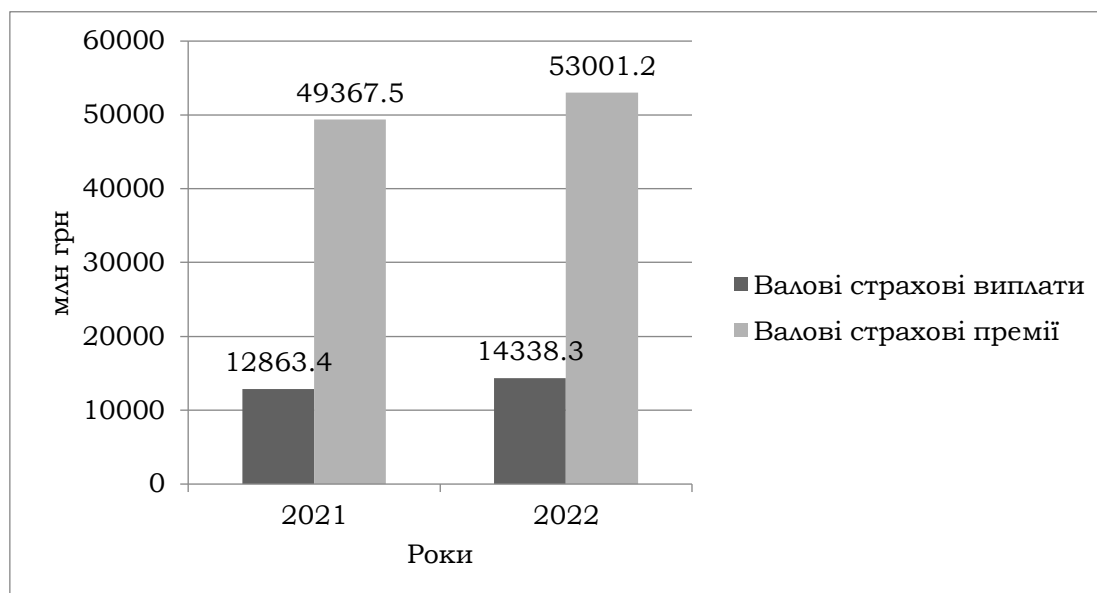

Рис. 2. Динаміка валових страхових премій та валових страхових виплат за 2021–2022 роки
Fig. 2. Dynamics of gross insurance premiums and gross insurance payments for 2021–2022
Джерело: розроблено автором на основі звітів НБУ²

¹Річний звіт. Національний банк України : веб-сайт. URL. <https://bank.gov.ua/ua/about> (дата звернення: 12.10.2023).

² Там само.

Страхові ризики – прості ризики, з якими безпосередньо працюють страхові організації. Даний різновид ризику і є основоположним.

Страхові ризики зумовляють виникнення операційних ризиків, які вчені умовно поділили на групи, наведені на рис. 3.

Наступний вид ризику – це інвестиційний ризик, який визначаються особливостями інвестиційної політик безпосередньо страхової компанії. Даний вид ризиків пов'язаний із малою диверсифікацією інвестиційної діяльності, знеціненням і неліквідністю активів страхової компанії тощо.

Ризики форс-мажорних обставин проявляються під час непередбачуваних обставин чи подій. Яскравим прикладом є нестабільність політичної та воєнної ситуації, яка характерна для даного періоду часу.

Також важливо відзначити, що фінансова надійність страховика - спроможність страховика втілювати взяті на себе страхові зобов'язання за договорами страхування та перестраховування в разі несприятливих факторів. Вивчення факторів впливу на платоспроможність і надійність страхової організації передбачає їх різну класифікацію заздалегідь. Важливим в цьому контексті є поняття «платоспроможності».

Підняття кредитоспроможності клієнтів є однією із призначень страхових компаній. Доведено, що платоспроможність страхової компанії це здатність завчасно і повною мірою відповідати за власні обов'язки. Тобто, можливість за будь-яких обставин нести відповідальність згідно зобов'язань, які були укладені у договорах страхування. Власне, іншими словами, поняття «платоспроможність можна описати як цінність активів страхової компанії, які кількісно більші за вартість її зобов'язань або дорівнюють їй (Вовчок, 2010).

Показник платоспроможності застосовується під час аналізу фінансового стану компаній, адже високий рівень платоспроможності визначає страхову компанію, як таку компанію, яка може повністю реалізувати свої зобов'язання перед клієнтами, що і є гарантією високого фінансового стану компанії. Оцінюючи платоспроможності користуються коефіцієнтами, які комплексно визначають фінансову ситуацію на підприємстві.

Варто відзначити, що специфічні державні регулятивні вимоги щодо їх платоспроможності вводять для страхових компаній, банків та інших установ, які мають відношення до фінансів. Дотримання фінансовими установами чітких законів та правил щодо платоспроможності на законодавчому рівні, посилює надійність збереження майна та коштів їхніх клієнтів і суспільний захист громадян.

Під час ризикованих страхуваннях оцінка платоспроможності являє собою порівняння реальної платоспроможності з розрахунковою нормативною. Директиви ЄС передбачають формулювання фактичного потенціалу платоспроможності як різницю між активами (крім нематеріальних) і зобов'язаннями. В тому випадку, коли реальний запас платоспроможності більший за розрахунковий нормативний, страхова компанія рахується як платоспроможна. Власне, іншими словами, приватних коштів, які не залежать від зобов'язань, разом із страховими резервами має вистачати задля здійснення зобов'язань за страховими виплатами. Розрахунковий нормативний запас платоспроможності має дорівнювати найбільшій із двох сум, одна з яких обчислюється на підставі страхових премій, а друга - на підставі страхових виплат.

Рис. 3. Поділ операційних ризиків
Fig. 3. Division of operational risks

Джерело: розроблено автором на основі матеріалів (Кучерівська, 2010)

У ряді зовнішніх факторів економічного характеру, які мають суттєвий вплив на фінансову надійність страхової компанії, слід назвати динаміку відсоткової ставки, рівень інфляції, стан ринку цінних паперів та система оподаткування. Таким чином, невдале оподаткування може призвести до відтоку капіталу зі страхової індустрії та, при надмірному вилученні фінансових ресурсів, зробити нежиттєздатними не лише окремі страхові компанії, а й страховий ринок у цілому.

При аналізі фінансового середовища функціонування страхової компанії можна виділити фактори зовнішнього фінансового середовища – непрямий вплив і прямий вплив, які впливають на фінансову надійність (табл. 1).

Для оцінки фінансової надійності страхової компанії пропонуються такі показники: поточна надійність, надійність перестрахованої діяльності, поточна ліквідність, рівень платоспроможності, участь перестраховика в забезпеченні фінансової надійності страхової організації, коефіцієнт руху страхових резервів, коефіцієнт перестраховування тощо.

Недоліки цього підходу можна визначити так: 1) жоден з показників не визначає економічну сутність фінансової надійності страхової компанії; 2) запропоновані показники не дозволяють повною мірою виміряти багатогранна надійність страхової компанії, але може стати лише частиною системи показників. Показник поточної надійності відображає лише втрату страхової суми, а показник надійності перестрахованої діяльності конкретної суми страхових платежів, переданих у перестраховування; 3) відсутність нормативних значень показників не дозволяє забезпечити порівнянність значень фінансової надійності.

Деякі науковці виділяють також додаткові фактори досягнення фінансової стійкості страхової компанії. Розглянемо більш детально кожний із факторів забезпечення

фінансової стійкості страховика.

1. Статутний капітал. Сплачений у грошовій формі статутний капітал та інші власні засоби страховика мають забезпечувати проведення планових видів діяльності і виконання зобов'язань, що приймаються ними за договорами страхування.

2. Тарифна політика. Тарифна політика страхової компанії повинна базуватися на таких принципах, що наведені на рис. 4.

Отже, проблема забезпечення фінансової стійкості страхової компанії є багатофакторною задачею і потребує комплексної оцінки.

Фінансова надійність страховика оцінюється як оптимальне співвідношення між структурними елементами капіталу компанії. Проте ці методи мають певні переваги та недоліки. Важливо відзначити абсолютну відсутність у більшості робіт рекомендаційних значень показників, на підставі яких ми оцінюємо фінансову стійкість відповідної страхової компанії.

Тести раннього попередження – це порядок зіставлення реальних фінансових показників діяльності страховиків з конкретними нормативами, подальше оцінювання даних за особливою шкалою та обчислення інтегрального показника з урахуванням ролі впливу того або іншого значення на фінансову надійність страхової компанії.

Інформаційним забезпеченням даної методики є публічна звітність та звіт про прибутки та затрати страхової компанії, який має відношення до внутрішньої звітності компанії.

ТРП має вміщувати обчислення одинадцяти показників для компаній зі страхування ризиків і дев'яти для компаній зі страхування життя. Згідно з даними ТТР відбувається розбір капіталу, активів, страхування, страхових резервів, прибутковості, ліквідності та надається належна оцінка («1» – достовірно; «2» – задовільно; «3» – гранично; «4» – незадовільно).

Таблиця 1. Фактори фінансового середовища, що визначають фінансову надійність страхової компанії

Table 1. Factors of financial environment determining the financial reliability of the insurance company

Непрямий		Прямий
Зовнішній	Внутрішній	
Портфельний ризик та страховий ризик	Політична ситуація	Стратегія розвитку
Законодавство	Умови зовнішньоекономічної діяльності	Стан корпоративної культури та ділової репутації
Стан страхового ринку	Зовнішнє економічне середовище	Фінансові ресурси та управління ними
Рівень конкуренції	Дії державної та місцевої влади	Структура управління та персонал
Ставка оподаткування	Форс-мажор	Стан регіональної мережі

Джерело: складено автором на основі даних (Кучерівська, 2010)

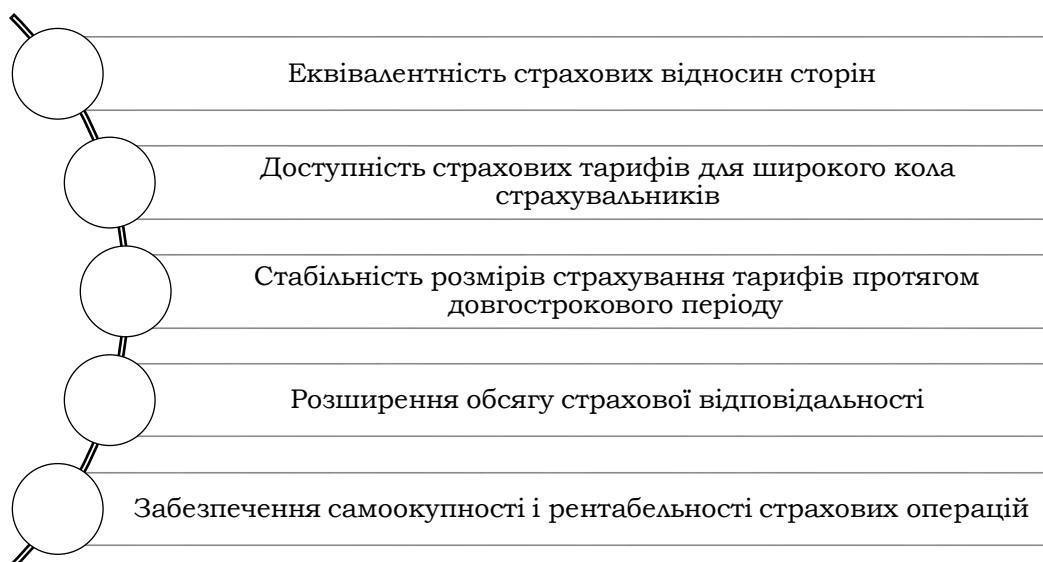

Рис. 4. Принципи тарифної політики страхової компанії

Fig. 4. Principles of tariff policy of the insurance company

Джерело: складено автором на основі даних (Кобилінець, 2019)

Тест раннього попередження позиціонується, як універсальний, тому що знаходить своє використання як в оцінці фінансової стійкості для компаній, так і страховиків.

Наступним кроком у Тесті раннього попередження є визначення рейтингів компанії за кожним із розрахованих показників. Для цього на основі рекомендацій щодо аналізу діяльності страховиків фактичні значення порівнюються з нормативними значеннями, встановленими регулятором, у результаті чого страховик отримує фактичну оцінку в певному напрямку фінансової діяльності, на їх основі розраховується загальна оцінка діяльності страхової компанії за звітний період.

Загальна оцінка, отримана страховиком, дорівнює сумі добуток фактичних оцінок на

коефіцієнти їх значущості, які також встановлюються регулятором. Таким чином, з метою забезпечення більшої ефективності управління фінансовою стійкістю страхової компанії підприємства, виникає необхідність визначити резерви його підвищення, а також фактори, які найбільше впливають на рівень фінансової стійкості.

Проте ми вважаємо, що найбільш ефективні методи забезпечуються завдяки визначенням інтегральної оцінки фінансової надійності. Побудова математичної моделі управління фінансовою надійністю страховика дає змогу оцінити загальну тенденцію зміни рівня фінансової надійності та отримати прогнозне значення цього показника на майбутній період (Міненкова, 2017).

Таблиця 2. Підходи до оцінки фінансової надійності страховика за допомогою відносних показників

Table 2. Approaches to assessing the financial reliability of the insurer using relative indicators

У підході використовуються відносні показники		Підхід на основі структуризації капіталу страховика	
Назва	Вміст коефіцієнта	Назва	Вміст коефіцієнта
1	2	3	4
Коефіцієнт капіталу	Визначає частку власного капіталу в загальній сумі капіталу за даними бухгалтерського балансу	Kfr_1	Характеризує частку власного капіталу в загальному капіталі страховика
Коефіцієнт залученого капіталу	Визначає частку залучених коштів у загальній сумі капіталу	Kfr_2	Характеризує частку страхових резервів (залучених коштів) у капіталі підприємства.
Загальний коефіцієнт ліквідності	Характеризує загальну забезпеченість страхової організації оборотними коштами для погашення короткострокових зобов'язань	Kfr_3	Відображає частку залучених коштів у капіталі страховика

Продовження таблиці 2 / Continuation of Table 2

1	2	3	4
Абсолютний коефіцієнт ідентичності	Визначає забезпечення високоліквідними активами для виконання зобов'язань у поточному періоді	Kfr ₄	Показує співвідношення власного капіталу і сформованих страхових резервів, відображає достатність власного капіталу
Коефіцієнт забезпечення власними оборотними коштами	Характеризує фінансовий стан і міру платоспроможності страховика за рахунок власних коштів.		

Джерело: побудовано автором на основі літературних джерел (Міненкова, 2017)

Перевагою такого підходу є врахування як внутрішніх, так і зовнішніх факторів, а також використання нормованих коефіцієнтів, що дає змогу встановити максимальний рівень інтегрального показника фінансової надійності. Однак при застосуванні інтегральних показників виникають певні труднощі, пов'язані з тим, що, як правило, в інтегральний показник об'єднуються часткові показники, які мають різну розмірність і вимірюються в різних величинах. Таким чином, кожен з показників деталей повинен бути переведений в безрозмірне значення за допомогою відповідної шкали.

Щоб побудувати шкалу для кожної перетвореної цінності в економіці, рекомендується брати до уваги як формальні процедури, так і неформальні процедури, засновані на вподобаннях особи, яка приймає рішення. Багато вчених відзначають, що на основі системи переваг можна побудувати більш змістовну шкалу трансформованих значень показників частини.

Враховуючи переваги та недоліки різних математичних методів побудови інтегральних показників для оцінки діяльності страхової організації на основі системи збалансованих показників, для побудови показника якості доцільно використовувати метод Харінгтона. Основна ідея методу Харінгтона для побудови інтегрального показника міститься в розробці узагальнюючої функції та часткових функцій. Точки реєстрації ознак функції шкали Харінгтона ділять всю шкалу інтервалами: [0; 0,2) – дуже погано, [0,2; 0,37) – погано, [0,37; 0,63) – задовільний, [0,63; 0,80) – добре, [0,8; 1) – відмінно. Шкала має діапазон зміни значень від нуля до одиниці.

Вважається, що шкала готовності є спробою формалізувати уявлення людини, яка приймає рішення про важливість тих чи інших значень окремих показників. Це є суттєвим недоліком шкали, оскільки вона залежить від суб'єктивності думки експерта. Аналізуючи дослідження вітчизняних та зарубіжних науковців, можна визначити фактори, які найбільше впливають на фінансову надійність страхової організації, та використовувати

їх для побудувати модель Харінгтона. Слід зазначити, що перелік факторів може бути розширений залежно від наявної інформації та цілей дослідження. Однак модель не повинна бути переважною.

Визначимо склад показників, що характеризують фінансовий стан страхової організації, і розділимо показники на внутрішні та зовнішні.

Внутрішні показники поділяються на показники оцінки рівня менеджменту, показники оцінки платоспроможності та фінансової стійкості, показники оцінки ділової активності та показники оцінки ринкової стійкості. Внутрішні: рівень виплат; забезпечення страхових резервів; участь перестраховика; коефіцієнт платоспроможності; коефіцієнт поточної ліквідності; коефіцієнт страхування.

Зовнішні показники враховують загальну економічну ситуацію в країні та ефективність функціонування економіки держави: рівень інфляції; Темп зростання ВВП, оскільки цей показник відображає продуктивність економіки в цілому. Слід зазначити, що об'єктивність оцінки діяльності страхової організації залежить від науково обґрунтованого інтегрального показника, який дозволяє однозначно визначити рівень діяльності та виявити її стан, встановити альтернативні шляхи ефективного функціонування та розвитку, а також правильний і усвідомлений вибір факторів.

Для наукового обґрунтування розробки інтегрального показника оцінки діяльності рекомендовано шкалу Харрінгтона та функцію Харрінгтона, при цьому нормування значень показників має здійснюватися на основі використання оптимальних значень показників

Функція перетворення Е. Харінгтона рекомендована багатьма вченими і має такі переважачі властивості, як безперервність, монотонність і плавність (Олійник, 2016).

Висновки. Отже, до ключових та найбільш визначних науково-практичних результатів роботи є наступні:

1. Рішення питання забезпечення фінан-

сової стійкості страхової компанії є великим завданням, із врахуванням багатьох чинників.

2. На основі літературних джерел встановлено засоби задля розуміння і оцінки фінансової надійності страховика та диференційовано їх переваги та недоліки.

3. Для оцінки фінансової надійності страхової організації рекомендовано користуватися інтегральним показником, який отриманий за допомогою моделі Харрінгтона.

4. Розкрито основні характеристики моделі Харрінгтона.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

- Кобилинець Н. О., Лопата О. О., Лялька А. А. Система оцінки фінансової стійкості страхової компанії. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2009. Вип. 19.5 С. 191-196.
- Ковтун І. О. Основи актуарних розрахунків. Київ : Алерта, 2004. 328 с.
- Кучерівська С. С. Фінансова стійкість страхових компаній : дисертація... канд.екон.наук : 08.00.08 - гроші, фінанси і кредит. Тернопіль, 2010. 261 с.
- Міненкова О. В. Оцінка діяльності підприємства на основі інтегрального показника якості збалансованої системи показників. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія : Економічні науки*. 2017. Вип.к 25. Ч. 2. С. 187-194.
- Олійник В. М. Методологічні засади забезпечення фінансової стійкості страхових компаній : дисертація ... д-ра екон. наук, спец. : 08.00.08 - гроші, фінанси і кредит. Суми, 2016. 507 с.
- Сосновська О. О. Елементи забезпечення фінансової стійкості страхових компаній. *Економіка, фінанси і управління в XXI столітті: аналіз тенденцій та перспективи розвитку*: зб. тез міжнародної науково-практичної конференції. 2017. С. 70-74.
- Ткаченко Н. В. Фінансова стійкість страхових компаній: теоретичні підходи. *Фінанси України*. 2009. № 6. С. 104-121.
- Вовчак О. Д. Страхова справа : підручник. Київ : Знання, 2011. 391 с.
- Бойко А. О. Теоретичні основи та практичний досвід забезпечення фінансової стійкості страхової компанії. *Економічні науки. Серія «Облік і фінанси»*. 2010. № 7 (25). Ч. 4. С. 36-50. URL: <http://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/54612> (дата звернення: 13.08.2023).
- Кирилова Н. В. Системи управління ризиками у страхових організаціях. *Світ нової економіки*. 2016. Вип. 3. С. 15-18.
- Фещур Р. В., Олексів І. Б. Використання збалансованої системи показників для управління фінансовою діяльністю підприємства. *Логістика: Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. 2021. № 446. С. 264-272.
- Челишева Т. В., Кононова Т. С. Фінансова стійкість страхової компанії та умови її забезпечення. *«Економічні науки»*. 2013. №3. URL: http://www.rusnauka.com/18_ADEN_2016/Economics/3_141696.doc.htm (дата звернення: 13.08.2023).
- Чкан І. О. Забезпечення фінансової стійкості страхових компаній. *Науковий огляд*. 2016. Том 2. №1. URL: <http://naukajournal.org/index.php/naukajournal/article/view/68> (дата звернення: 13.08.2023).
- Мудрик Д. Контроль і оцінка ситуації. аналіз фінансового стану страхових компаній. *Страховий аудит*. 2007. № 2. С. 14-16.
- Барановський О. І. Фінансова безпека в Україні (методологія оцінки та механізми забезпечення) : монографія. К. : Київ. нац. торг.-екоп. ун-т, 2004.
- Barth M. E., Landsman W. R., Lang M. H. International Accounting Standards Quality. *Journal of Accounting Research*. 2018. Vol. 46. Pp. 467-498. DOI: <http://dx.doi.org/10.1111/j.1475-679X.2008.00287.x>
- Bauer K., Chmielowiec-Lewczuk M., Lament M., Spigarska E. Wielowymiarowość Informacji Finansowych i Niefinansowych w Zakładach Ubezpieczeń; IUS PUBLICUM Instytut Prawa Gospodarczego: Katowice, Poland, 2021.
- Berg J. S. Moody's Global Rating Methodology for Property and Casualty Insurers. Moody's Investors Service. Moody's Investors Service, Inc., 2006. 28 p.
- Bulbul S., Kose A. Financial performance analysis of the insurance sector using the integral method. *Marmara University Journal of Economic and Administrative Sciences*. 2021. Vol. 43. Pp. 187-210.
- Columbia business school. Center for Excellence in Accounting and Security Analysis: Analysis and valuation of insurance companies. URL: <http://www.columbia.edu/~dn75/Analysis%20and%20Valuation%20of%20Insurance%20Companies%20-%20Final.pdf> (дата звернення: 13.08.2023).
- Conaway J. K. Has Global Financial Reporting Comparability Improved? *Contemp. Account. Res.* 2022. Vol. 39. Pp. 2825-2860. DOI: <https://doi.org/10.1111/1911-3846.12796>
- Gujarati D., Porter D. Basic econometrics (ed.). Singapore: McGraw Hill Book Co, 2019.
- Joo B. Analysis of Financial Stability Non Life Insurance Companies. *Asian Journal of Finance & Accounting*. 2013. Vol. 5, No. Pp. 306-319. DOI: <https://doi.org/10.5296/ajfa.v5i1.3366>
- Malik H. Determinants of insurance companies profitability. *Academic research international*. 2011. Vol. 1(3). Pp. 315-321.
- Methodology for assigning reliability ratings to insurance companies. URL: https://raexpert.eu/files/Methodology-Full-Reliability-Ratings-Insurance_companies_V3.pdf (дата звернення: 13.08.2023).
- Ho Th. S. Asset/Liability Management and Enterprise Risk Management of an Insurer. *Journal of Investment Management*. 2005. Vol. 3(1). Pp. 29-45. DOI: https://doi.org/10.1142/9789812700865_0002
- Zeynalli E. Innovative methodology in financial analysis of insurance organizations. *Academic review*. 2023. № 1 (58). Pp. 77-95. DOI: 10.32342/2074-5354-2023-1-58-6
- Zeynalli E. Preliminary analysis of the financial situation of the business. Regional economy: modern aspects and current issues : Republican scientific conference. Sumgait, 2021. Pp. 225-229.

Стаття надійшла до редакції 15.10.2023 р.

Стаття рекомендована до друку 17.11.2023 р.

Olha Boronina, Student, V.N. Karazin Kharkiv National University, 4, Svobody Sq., Kharkiv, 61022, Ukraine
 olyaboronina23@gmail.com
<https://orcid.org/0009-0004-5436-099X>

FINANCIAL STABILITY OF THE INSURANCE COMPANY AND KEY CONDITIONS FOR ITS PROVIDING

Abstract. In the article, we considered the evaluation of the financial reliability of insurance organizations. The insurer's financial reliability usually means the insurer's ability to fulfill insurance obligations under insurance and reinsurance contracts in the event of adverse factors. We investigated that the financial stability of an insurance organization is a complex indicator that depends on both internal and external factors. We studied the main classifications of factors that affect the level of financial stability of an insurance organization: according to the possibility of management and depending on direct and indirect influence. We have analyzed the main approaches to assessing the financial reliability of an insurance organization. We proposed approaches using single indicators (liquidity indicator, solvency indicators, reinsurance indicators, etc.), systems of relative indicators and integral indicators. We identified the advantages and disadvantages of such approaches, analyzed the advantages and disadvantages of early warning tests for assessing the financial reliability of an insurance organization, and showed that the advantage of using integral indicators is the ease of application and the possibility of taking into account various factors. However, when using integral indicators, certain difficulties arise, which are associated with the fact that, as a rule, partial indicators that have different dimensions are combined into an integral indicator, therefore, for their combination or convolution, each of the partial indicators should be transformed into a dimensionless quantity using the appropriate scale. In order to build an integral indicator for assessing the financial reliability of an insurance organization, it is recommended to use the Harrington method and take into account the factors that characterize the activity of an insurance organization: internal: (level of payments; provision of insurance reserves; reinsurer participation; solvency ratio; current liquidity ratio; reinsurance ratio) and external factors that take into account the general economic situation in the country and the efficiency of the functioning of the state's economy (inflation rate; GDP growth rates).

Keywords: **Financial Reliability, Insurance Organization, Financial Reliability Assessment of the Insurance Organization, Solvency, Insurer.**

JEL Classification: G22; G24; G32; C10.

REFERENCES

1. Kobylynets, N. O., Lopata, O. O., & Lyalka L. L. (2009). System for assessing the financial stability of an insurance company. *Scientific Bulletin of the National Laboratory of Technical Sciences of Ukraine*, 19.5, 191-196. (In Ukrainian)
2. Kovtun, I. O. (2004). *Fundamentals of actuarial calculations*. Kyiv: Alerta. (In Ukrainian)
3. Kucherivska, S. S. (2010). *Financial stability of insurance companies* (Doctoral dissertation). Ternopil. (In Ukrainian)
4. Minenkova, O. V. (2017). Evaluation of the enterprise activity on the basis of the integral indicator of quality of the balanced scorecard. *Scientific Bulletin of Kherson State University. Series: Economic Sciences*, 25(2), 187-194. (In Ukrainian)
5. Oliynyk, V. M. (2016). Methodological principles of ensuring the financial stability of insurance companies: dissertation (Doctoral dissertation). Sumy, 2016. (In Ukrainian)
6. Sosnovska, O. O. (2017). Elements of ensuring the financial stability of insurance companies. *Economics, finance and management in the XXI century: analysis of trends and prospects for development*: collection of abstracts of the international scientific and practical conference (pp. 70-74). (In Ukrainian)
7. Tkachenko, N. V. (2009). Financial stability of insurance companies: theoretical approaches. *Finansy Ukrainy*, 6, 104-121. (In Ukrainian)
8. Vovchak, O. D. (2011). *Insurance business: a textbook*. Kyiv: Znannya. (In Ukrainian)
9. Boiko, A. (2010). Theoretical foundations and practical experience of ensuring the financial stability of an insurance company. *Economic Sciences. Series "Accounting and Finance"*, 7 (25), 4, 36-50. Retrieved from <http://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/54612> (In Ukrainian)
10. Kirilova, N. V. (2016). Risk management systems in insurance companies. *The world of the new economy*, 3, 15-18. (in Ukrainian)
11. Feshchur, R. V., & Oleksiv, I. B. (2021). Development of a balanced system of indicators for managing the financial activities of an enterprise. *Logistics: Bulletin of the National University "Lviv Polytechnic"*, 446, 264-272. (in Ukrainian)
12. Chelishcheva, T. V. & Kononova, T. S. (2013). Financial stability of an insurance company and mental security. *"Ekonomichni nauky (Economic Sciences)*, 3. Retrieved from http://www.rusnauka.com/18_ADEN_2016/Economics/3_141696.doc.htm (in Ukrainian)
13. Chkan, I. O. (2016). Securing the financial stability of insurance companies. *Naukovy Oglyad*, 2(1). Retrieved from <http://naukajournal.org/index.php/naukajournal/article/view/68> (in Ukrainian)
14. Mudrik, D. (2007). Control and assessment of the situation. Analysis of the financial condition of insurance companies. *Insurance audit*, 2, 14-16. (in Ukrainian)
15. Baranovsky, O. I. (2004). *Financial security in Ukraine (assessment methodology and security mechanisms*: monograph. K.: Kyiv. national trade and economy University. (in Ukrainian)
16. Barth, M. E., Landsman, W. R., & Lang, M. H. (2018). International Accounting Standards Quality. *Journal of*

Accounting Research, 46, 467-498. doi: <http://dx.doi.org/10.1111/j.1475-679X.2008.00287.x>

17. Bauer, K., Chmielowiec-Lewczuk, M., Lament, M., & Spigarska, E. (2021). Wielowymiarowość Informatyki Finansowych i Niefinansowych w Zakładach Ubezpieczeń; IUS PUBLICUM Instytut Prawa Gospodarczego: Katowice, Poland. (in Polish)
18. Berg, J. S. (2006). *Moody's Global Rating Methodology for Property and Casualty Insurers*. Moody's Investors Service. Moody's Investors Service, Inc.
19. Bulbul, S., & Kose, A. (2021). Financial performance analysis of the insurance sector using the integral method. *Marmara University Journal of Economic and Administrative Sciences*, 43, 187-210.
20. Columbia business school. Center for Excellence in Accounting and Security Analysis. (n.d.). Analysis and valuation of insurance companies. Retrieved from <http://www.columbia.edu/~dn75/Analysis%20and%20Valuation%20of%20Insurance%20Companies%20-%20Final.pdf>
21. Conaway, J. K. (2022). Has Global Financial Reporting Comparability Improved? *Contemp. Account. Res.*, 39, 2825-2860. doi: <https://doi.org/10.1111/1911-3846.12796>
22. Gujarati, D., & Porter, D. (2019). *Basic econometrics* (ed.). Singapore: McGraw Hill Book Co.
23. Joo, B. (2013). Analysis of Financial Stability Non Life Insurance Companies. *Asian Journal of Finance & Accounting*, 5, 306-319. doi: <https://doi.org/10.5296/ajfa.v5i1.3366>
24. Malik, H. (2011). Determinants of insurance companies profitability. *Academic research international*, 1(3), 315-321.
25. Methodology for assigning reliability ratings to insurance companies. Retrieved from https://raexpert.eu/files/Methodology-Full-Reliability_Ratings-Insurance_companies_V3.pdf
26. Ho, Th. S. (2005). Asset/Liability Management and Enterprise Risk Management of an Insurer. *Journal of Investment Management*, 3(1), 29-45. doi: https://doi.org/10.1142/9789812700865_0002
27. Zeynalli, E. Innovative methodology in financial analysis of insurance organizations. *Academic review*, 1 (58), 77-95. doi: <https://doi.org/10.32342/2074-5354-2023-1-58-6>
28. Zeynalli, E. (2021). Preliminary analysis of the financial situation of the business. *Regional economy: modern aspects and current issues*: Republican scientific conference (pp. 225-229). Sumgait. (in Azerbaijani)

The article was received by the editors 15.10.2023.

The article is recommended for printing 17.11.2023.